

Економски факултет - Прилеп

бр. 26

јуни, 2018

ЕКВИЛИБРИУМ

ЕКВИЛИБРИУМ

Економски факултет – Прилеп
ЕКВИЛИБРИУМ бр. 26
Редакциски одбор

проф. д-р Димитар Николоски; проф. д-р Марјан Ангелески; проф. д-р Драгица Оџаклиеска доц. д-р Анета Ристеска -
Јанкулоска; доц. д-р Зоран Николовски; проф. д-р Мери Бошкоска

Лектура: доц. д-р Зоран Николовски

Дизајн: Виолета Глигоровски

Издавач: Економски факултет - Прилеп

Печати: ДООЕЛ Европа 92, Кочани

Тираж: 500

СОДРЖИНА

Воведен збор

Димитар Николоски.....стр. 3

Отворен ден на факултетот

Андријана Црвенкоска.....стр. 4

Европската недела на стартапи

Ана Дајовска.....стр. 5

Осврт на предавањето од академик Таки Фити

Оливера Костоска.....стр. 6

Дојдовни Еразмус+ мобилности на Економски факултет-Прилеп

Снежана Мојсовска-Саламовскастр. 7

Натпревар во ораторство УКЛО ТРИВИУМ 2018

Сара Димеска.....стр.8

Награда за социјално претприемништво

Гоце Маркоски.....стр. 9

Институциите од Бретон Вудс

Бојан Шимбов.....стр. 11

Профил 13

Мирослав Андоновски.....стр. 14

Од посетата на АД „Витаминка“-Прилеп

Анета Ристеска-Јанкулоска.....стр. 16

Потреба за пост-индустриска менаџерска парадигма (2)

Рената Петревска-Нечкоска.....стр. 16

Улогата на малите бизниси во општина Прилеп

Стефана Ристески.....стр. 18

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска.....стр. 19

Искусства од Еразмус+ мобилноста

Десанка Димитрова.....стр. 20

Новости од АИЕСЕК

Кристина Николовастр. 22

Мотивациски предавања „Нахрани го својот ум“

Ивана Сурлацкоска.....стр. 23

Препорачуваме

Мери Бошкоска.....стр. 24

Воведен збор

Димитар Николоски

Крајот на академската година претставува период кога се сумираат резултатите од претходниот период пред долго очекуваниот летен одмор. Економскиот факултет-Прилеп, покрај редовните наставно-научни активности, и овој пат избобилуваше со настани коишто го збогатија неговото работење, а за коишто поопширно пишуваме во овој број на Еквилибриум. Во тој контекст, информираме за традиционалниот отворен ден на Факултетот, промоцијата на Европската недела на стартапи и наградата за социјално претприемништво за кои соодветно пишуваат Андријана Црвенкоска, Ана Дајовска и Гоце Маркоски.

Во Факултетот гостуваа претседателот на МАНУ, академик Таки Фити за што информира проф. д-р Оливера Костоска потоа, повеќе странски професори во рамките на програмата Еразмус+ за што пишува проф. д-р Снежана Мојсовска-Саламовска, како и економистот од канцеларијата на Светска банка во Скопје, Бојан Шимбов. Во склоп на традиционалните рубрики во Еквилибриум, преку „Профил 13“ ве запознаваме со профилот на нашиот колега проф. д-р Мирослав Андоновски, а Универзитетската хроника вообичаено ја подготвува нашата соработничка Елизабета Ангелеска-Атанасоска. Активностите на студентите на Економски факултет-Прилеп се претставени со повеќе текстови и тоа: Натпреварот по ораторство, УКЛО Тривиум 2018, за што пишува Сара Димеска, Мотивациските предавања на тема: „Нахрани го својот ум“ за коишто информира Ивана Сурлацкоска додека пак, Кристина Николова ги пренесува најновите случувања во АИЕСЕК-Прилеп. За своето искуство од Еразмус+ мобилноста на Универзитетот во Ополе пишува нашата студентка Десанка Димитрова. Неколку текстови на наши колеги заслужуваат внимание како што се: „Творците на новата менаџмент парадигма“ од доц. д-р Рената Петревска-Нечкоска и „Улогата на малите бизниси во Општина Прилеп“ од Стефана Ристеска. На крајот, не помалку возбудливи се и рубриката „Препорачуваме“ со интересни содржини за книги и филмови која ја подготвува проф. д-р Мери Бошкоска, како и неизбежната Забавна страна. Од името на Редацискиот одбор на Еквилибриум на сите студенти и професори на Економскиот факултет-Прилеп им посакувам пријатен летен одмор.

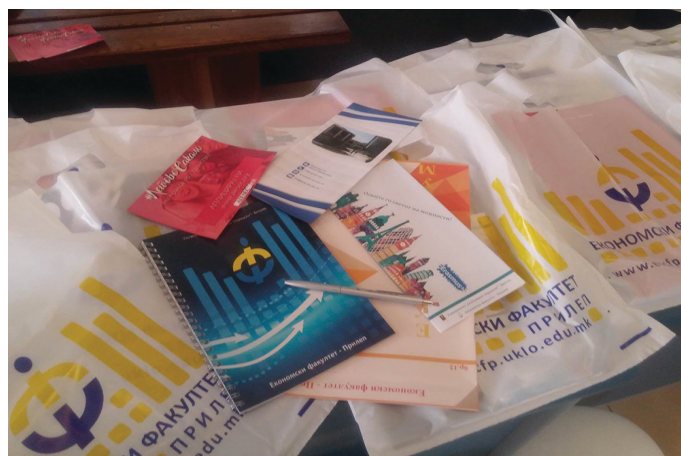
Отворен ден на факултетот

Андријана Црвенкоска

На 3 април 2018 година, Економскиот факултет-Прилеп традиционално го организираше отворениот ден за да ги пречека матурантите кои имаат намера да станат дел од оваа високообразовна институција. Во таа пригода, голем број матуранти изразија интерес да се запознаат со можностите за студирање на нашиот факултет. Имено на овој настан присуствуваа околу 400 средношколци од четврта година од средните училишта од Прилеп, Битола, Кавадарци, Неготино, Демир Хисар, Кичево и други градови, кои заедно со своите професори се запознаа со техничките и просторните капацитети на Факултетот, академскиот и соработничкиот кадар, структурата на студиските програми, како и сите останати содржини и настани во кои можат да учествуваат и да ги искористат во текот на своето студирање. Исто така матурантите остварија директна комуникација со професорите и студентите, од кои можеа да добијат одговори во врска со сè што ги интересира поврзано со студирањето на нашиот Факултет.

Матурантите добија детални информации во врска со студиските програми кои ги нуди Економскиот факултет-Прилеп и теоретските знаења кои може да ги стекнат во текот на своето студирање надополнети со практични вештини, преку соработката која Факултетот ја остварува со бизнис заедницата. Притоа, вредно е да се напомене дека Економскиот факултет-Прилеп целосно го имплементираше Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС), според кој студентите добиваат образование како оние на европските универзитети што им овозможува на студентите и продолжување на своето образование ширум Европа. Студирањето е организирано во три циклуси: додипломски, постдипломски и докторски студии при што, 60% од предметите се задолжителни, а останатите 40% студентите може да ги избираат во согласност со своите афинитети и преференции. Сите предмети на нашиот Факултет се едносеместрални, а самото оценување е континуирано, при што крајната оценка се формира не само врз основа на поените од испитот, туку и преку редовноста и активноста на студентот, семинарските трудови, домашни и проектни задачи. Новите студенти може да се запишуваат на шест студиски програми на четиригодишните додипломски студии и тоа: Е-бизнис, Менаџмент, Сметководство и ревизија, Меѓународен бизнис, Маркетинг менаџмент и Банкарство и финансии.

Во рамките на отворениот ден, во холот на Факултетот со свои штандови се претставија студентската организација АИЕСЕК и Студентски парламент кои ги запознаваа идните студенти за програмите и активностите кои ги нудат за студентите. Се надеваме дека матурантите се задоволни од посетата на Економскиот факултет-Прилеп како потенцијална можност за продолжување на своето високо образование и појдовноточка во идниот кариерен развој.

Европската недела на стартапи

Ана Дајовска

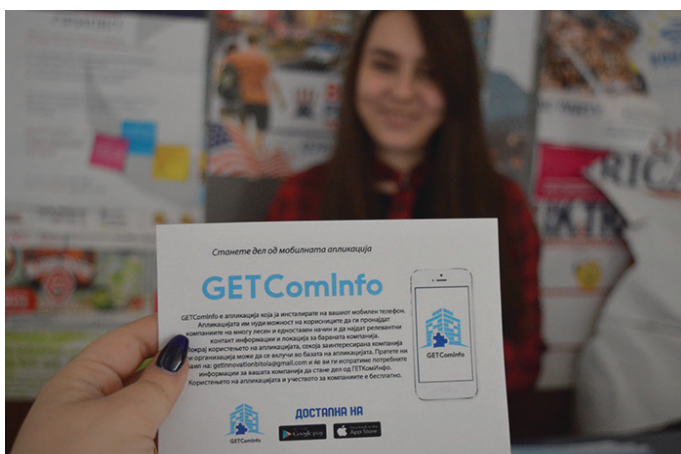
Промовирањето на претприемништвото кај младите луѓе е клучен аспект за успех на секоја економија вклучително и Република Македонија. Во тој контекст, на 6 март, 2018 година во просториите на Економски факултет-Прилеп се одржа Европската недела на стартапи (Startup Europe Week). Тоа претставува најголемиот настан за стартапи во Европа, а третото издание се одвиваше во периодот од 5 до 9 март, 2018 година. ГЕТ Иновација Битола беше официјален координатор на настанот за Битола и Прилеп преку организирање на настани поврзани со стартапи и претприемништво во овие градови.

Европската недела на стартапи има за цел да ја претстави поддршката достапна за претприемачите на општинско и регионално ниво. Имено, регионалната разновидност и креирањето на локалните политики играат голема улога во обликувањето на европските

Студентите на Економски факултет-Прилеп имаа можност да научат повеќе за можностите за започнување на сопствен бизнис и да слушнат успешни бизнис приказни од гостите на настанот. Настанот започна со кратка презентација за тоа што претставува Европската недела на стартапи од страна на Ана Дајовска, претседател на ГЕТ ИНОВАЦИЈА Битола и локален координатор за овој настан во Прилеп. Во продолжение беа претставени Наградата за социјално претприемништво (Social Impact Award) и успешната бизнис приказна на Filthy Kids Production. Наградата за социјално претприемништво е натпревар и едукативна програма за поддршка на претприемачки идеи меѓу студентите кои имаат потенцијал да се развијат и да се имплементираат како иновативни решенија за глобалните проблеми.

Нашата мисија со наградата е да се зголеми интересот меѓу младите за социјалното претприемништво и преку него тие да ги спознаат можностите за развојот на сопствената кариера. Filthy Kids Production е видео продукциска компанија чија цел е креирање на комплетна визуелна содржина за бизнис, комерцијални цели и забава. Покрај презентациите, студентите имаа можност да се запознаат со новоиздадената книга на ГЕТ ИНОВАЦИЈА, „Дизајнирано размислување во вашата компанија-случајот на Македонија“ и првата мобилна апликација за бизнис во Пелагонискиот регион, ГЕТКомИнфо. Покрај настанот на Економски факултет-Прилеп, на 7 март 2018 година во просториите на СОУ Гимназија „Јосип Броз Тито“- Битола се одржа Европската недела на стартапи во Битола. Претставници од компании и невладин сектор кои волонтерски се приклучија на овој настан одржаа Брзи бизнис состаноци со учениците. Неверојатната енергија која овие ентузијастички од бизнис и НВО секторот ја донесоа на настанот ги охрабрија учениците да започнат да размислуваат за нивните иновативни

стартапи, особено со помагање на претприемачите да креираат своја компанија, да обезбедуваат грантови и сл. Заради оваа причина, земањето на локална перспектива е од клучно значење за поддршка на претприемачите во Европа. Исто така, иницијативата е промовирана и од Европската комисија.

Во 2017 година, Европската недела на стартапи имаше над 280 координатори кои реализираа стотици настани во над 40 земји. Во рамки на настаните беа опфатени 100 000 претприемачи ширум Европа, и како изворно движење постигна над 18 милиони корисници и реакции на социјалните медиуми. Оваа година, беа планирани над 300 настани, при што се вклучени над 50 земји дури и надвор од границите на Европа како што се: Африка, Блискиот Исток и Латинска Америка.

идеи и можноста да изградат сопствен бизнис. Во вториот дел од настанот следеше Catchbox дебатата на која се разговараше за успешната бизнис приказна на Нова Солушнс и за активностите на ИМКА Битола. ГЕТ ИНОВАЦИЈА Битола искажува неизмерна благодарност до сите бизниси и организации кои се придружија на настанот, а сепак најзаслужни се нашите волонтери, дел од програмата „Креирај се себеси“. Меѓу компаниите и организации кои учествуваа на овој настан се: Nova Solutions, Taskforce BPO, Co-Lab PC, Vision Bitola - Визија Битола, Едукативен центар - Be Smart Plus, DR. TEMT SKIN CARE Makedonija, 61., Лаб Принт / Lab Print, Students For Liberty - Macedonia, Адвокатска канцеларија Томевски, ЈП Комуналец Битола, YMCA Bitola, Filthy Kids Production, Datio Biro Bitola, Innova Lab Bitola, Lab Pro Dental-VRICAL.

Осврт на предавањето од академик Таки Фити

Оливера Костоска

На 21 март 2018 година, претседателот на МАНУ, академик Таки Фити, во просториите на Економскиот факултет-Прилеп одржа брилијантно предавање за Нобеловците по економија. Маестралниот приказ на Академикот за препознатливоста на „универзалната“ вредност на придонесот на лауреатите, проткаен со интригантни сегменти од нивните животни стории, ја исполни љубопитноста и жедта на разноликата публика да дознае многу повеќе за профундираното влијание што Нобеловците го имаат врз идните генерации истражувачи и општеството во целина. На ова место пренесуваме еден мал дел од претставувањето на лауреатите на Нобеловата награда по економија.

Нобеловата награда за економија е награда за исклучителен придонес во областа на економијата. Економистите сметаат дека таа претставува најпрестижната награда што некој може да ја добие во својата област. Од 2002 година наваму, секоја година Clarivate Analytics изготвува листа на можни добитници на награда врз основа на бројот на цитирања на нивните истражувања. Заклучно со 2017 година, предвидувањата на Clarivate Analytics се остварени за 46 еминентни научници коишто ја добиле Нобеловата награда. Но, она што треба да се забележи е дека не постои официјална Нобелова награда за економија. Наместо тоа, постои „награда за економските науки“ којашто, во сеќавање на Алфред Нобел ја доделува Централната банка на Шведска. Економијата не била една од петте оригинални дисциплини (физика, хемија, медицина, литература и мир) коишто Нобел ги зел

предвид кога ги етаблирал наградите. Оваа награда била воведена како шеста по ред во 1968 година од страна на најстарата централна банка во светот, Шведската национална банка, којашто претставува парична награда од приближно еден милион американски долари. Сепак, наградата за економија се третира на ист начин како и петте оригинални Нобелови награди, како во поглед на критериумите за селекција, така и во процесот на номинација и презентација на наградите. Лауреатите во економија се објавуваат со останатите Нобеловци и ја добиваат наградата секоја година на истата церемонија. Добитниците на Нобеловата награда за економија се селектирани секоја година од страна на Кралската шведска академија на науки.

Во 1969 година, норвешките економисти Рагнар Фриш и Јан Тинберген беа првите лауреати за развивањето и примената на динамички модели за анализа на економските процеси. Сепак, листата на Clarivate Analytics прикажува и некои од поновите области во економија коишто добиваат сè поголемо значење. Во 2017 година Ричард Талер од Универзитетот во Чикаго ја добива Нобеловата награда за неговиот придонес во бихејвиористичката економија. Ова е релативно нов пристап којшто се обидува да го објасни однесувањето на индивидуите над традиционалната економска парадигма базирана на перфектно рационална личност (позната како homo economicus). Во суштина, пребарувањето на листата на добитници на Нобеловата

награда за економија претставува обид сличен на оној да се пешачи на Mount Olympus за економија. Иако е невозможно да се рангираат добитниците според нивното значење, истражувањата коишто се обидуваат да ја измерат нивната слава и достигнувања покажуваат дека Милтон Фридман, Џозеф Штиглиц и Пол Кругман ги заземаат првите три места. Ваквото сознание, веројатно, не треба никого да изненади земајќи предвид дека станува збор за лауреати коишто ги заземаат највидливите позиции во политиката и на политичката сцена. Фридман е американски економист којшто ја добива Нобеловата награда за неговите истражувања во областа на потрошувачката анализа, монетарната историја и теорија, како и за неговото прикажување на комплексноста на стабилизационската политика. Кога на Фридман му била доделена наградата за неговата работа на монетаризмот, постоеле низа протести ширум светот. Тој бил обвинет за поддршка на чилеанскиот воен диктатор, генералот Аугусто Пиноче, бидејќи економистите на Пиноче биле поддржувачи на школата за економија од Универзитетот во Чикаго. Фридман тврдел дека тој никогаш не бил советник на чилеанскиот диктатор, ами презентирал само неколку лекции и семинари за инфлација, кога генералот и другите претставници ги сретнал во Чиле. Штиглиц бил награден за неговата анализа на пазарите со асиметрични информации.

Оттогаш, тој го свртел неговото внимание врз процесот на глобализација и нејзините ефекти врз нееднаквоста. Неговите гледишта за тоа дека тековниот пристап кон глобализацијата е неуспешен, го направиле Штиглиц шампион во кампањата против глобализацијата. Иницијалните истражувачки интереси на Кругман биле фокусирани на трговските текови и географската дистрибуција на економските активности. Од неодамна, како колумнист на Њујорк Тајмс, Кругман жестоко ја критикувал употребата на политиките за штедење во годините после глобалната финансиска криза. Наместо тоа, тој предложил употреба на државен стимул во периоди на контракција или рецесија.

И покрај оваа добро етаблирана тројка, веројатно, најдобро познатиот Нобеловец за јавноста е Џон Неш. Неговата докторска дисертација под наслов „Некооперативни игри“ е презентирана на 28 страници и претставува еден од фундаменталните текстови во теоријата на игри. Таа го воведува концептот на еквилибриум за некооперативни игри, „Nash equilibrium“, којшто има огромно влијание во економијата и општествените науки. Нобеловата награда за економија, којашто Неш ја добива 44 години подоцна, е главно за придонесот што тој го направил за теоријата на игри во неговата докторска дисертација од 1950 година. Му биле потребни само 18 месеци за да стекне докторат,

во тоа време имал 22 години. Неговата брилијантна работа претставува инспирација за генерации на математичари, економисти и научници, а приказната за неговиот живот со Алисија ги допира срцата на милионската публика која се восхитува на нивната храброст во обидот да се соочат со застрашувачките предизвици. „Прекрасно партнерство. Прекрасни умови, прекрасни срца“, ќе рече Расел Кроу во своето последно збогум до Џон и Алисија - актерот којшто на извонреден начин ја изнесе улогата на Nash во оскаровецот „Прекрасен ум“, инспириран од истоимената биографија на Силвија Насар. Џон Неш, човекот којшто имаше дури и премногу јавен профил за еден математичар, ќе остане запаметен по својата животна приказна – онаа на блескави достигнувања, оригиналност, бестрашност и генијалност во развивањето проблеми за коишто никој никогаш не помислил, но и таа исполнета со катастрофални падови и години изгубени во неговата борба со деструктивната сила на менталната болест којашто безмалку ќе го уништеше неговото семејство и блескавата кариера.

Дојдовни Еразмус+ мобилности на Економски факултет-Прилеп

Снежана Мојсовска-Саламовска

Програмата Еразмус+ овозможува поголема мобилност како на студентите, така и на професорскиот кадар од универзитетите ширум Европа. Во рамките на оваа програма, изминатиот семестар на Економскиот факултет-Прилеп беа реализирани неколку визитинг мобилности од страна на универзитетски професори од повеќе земји.

Кон крајот на март, 2018 година од од факултетот за економија и деловна економија при државниот универзитет во Дубровник, Република Хрватска гостуваа три професорки: проф. д-р Ивона Врдолжак Рагуџ, проф. д-р Зорица Кржељ и проф. д-р Ивона Милиќ Беран. Соработката со овој универзитет трае веќе неколку години, а нашиот факултет е координатор на престижната меѓународна научна конференција DIEM (Dubrovnik International Economic Meeting) која што се организира во Дубровник на секои две години. Професорките беа посебно фасцинирани од импозантноста на зградата и амбиентот на Факултетот, од техничката и кадаровската екипираност и воопшто, од шестдецениската традиција на нашиот факултет. При тоа, тие не го криеја своето воодушевување, нагласувајќи дека е голема привелегија да се предава во ваков академски амбиент. Со оглед на тоа што ова беше нивна прва посета на Република Македонија, тие понесоа извонредни впечатоци од македонското културно наследство, традиција и гостопримливост.

Република Бугарија. Проф. д-р Евгенија Тонкова и проф. д-р Данчо Петров реализираа предавања во рамките на неколку предмети од областа на маркетингот и финансиите. И тие, како и нивните хрватски колеги, беа импресионирани од просторните и кадаровските капацитети со кои што располага нашиот факултет, како и од организацијата на наставата и работата. Покрај реализацијата на предавања, беа договорени насоки за натамошна соработка, како на индивидуално ниво, така и на институционално ниво.

Во јуни 2018 година, беше реализирана дојдовна Еразмус+ мобилност на двајца универзитетски професори од Универзитетот во Вулверхемптон, Велика Британија и тоа: проф. д-р Мартин Денџерфилд и проф. д-р Сара Вилјамс. Професорот Мартин Денџерфилд е експерт за Европска унија со посебен акцент на односите меѓу Велика Британија и ЕУ, додека пак, специјалност на професорката Сара Вилјамс е дигиталниот маркетинг и маркетингот преку социјалните медиуми. Освен предавањата за студентите, професорот Денџерфилд за потребите на кадарот на нашиот факултет одржа работилница за подготовка на апликации во рамките на програмата Жан Моне.

На ова место, вредно е да се напомене дека влезните мобилности и визитинг предавањата на професорите што гостуваат на Економскиот факултет-Прилеп претставуваат прекрасна можност за натамошна меѓународна афирмација на нашиот факултет. Придобивките се многубројни, како за студентите, за академскиот и административниот кадар, и воопшто, за нашата институција како целина. Од страна на нашите студенти беше изразен голем интерес за реализирање на мобилности на споменатите европски универзитети, и видлива беше нивната сатисфакција што студираат на високо реномиран факултет, кој што им нуди широки можности за меѓународна мобилност и натамошно усовршување и кариерен развој во меѓународни рамки.

Натпревар во ораторство УКЛО ТРИВИУМ 2018

Сара Димеска

Меѓу другото, во рамките на нивната посета беа договорени насоки за натамошно проширување на соработката меѓу нашите институции.

Во април, 2018 година беше реализирана дојдовна Еразмус+ мобилност на двајца професори од Економскиот факултет при Универзитетот во Варна,

На 24 април, 2018 година на нашиот Универзитет по третпат се одржа натпреварот во ораторство УКЛО ТРИВИУМ 2018 во организација на Универзитетот „Св.Климент Охридски“-Битола. На натпреварот учествуваа 15 оратори, а темата за која што се говореше беше: „Quo vadis, студенту? Правата на студентите во 21-от век!“. На УКЛО ТРИВИУМ со свои учесници беа застапени скоро сите факултети од

нашиот Универзитет, а Економскиот факултет-Прилеп го претставуваа: Михаил Дивјаоски, Сара Димеска, Стефани Димеска, Фросина Јованоска, Ангела Митреска, Ивана Ристеска и Ивана Сурлациска. Студентите од Економскиот факултет-Прилеп беа менторирани од нашата колешка, долгогодишна ораторка Лина Димоска. Ораторите покажаа како треба да се негуваат елементите на ТРИВИУМОТ и преку силата на знаењето, аргументите, фактите и логичкото размислување доследно да себранат студентските права.

Како оратор морам да потенцирам дека чест изадоволство ми беше да учествувам на настан каков што е УКЛО ТРИВИУМ. Тоа претставува одлична платформа каде што на младите луѓе им се нуди можност да ги искажат своите мислења, ставови, аргументи пред пошироката академска јавност. Со оглед на тоа што сме студенти, мислам дека сме доволно компетентни да зборуваме на конкретната тема. На натпреварот слушнавме различни мислења, од различни студенти.

Најдобрите тројца оратори го претставија УКЛО на Собирот на македонски универзитети што го организира Европското движење во Република Македонија по повод одбележувањето на 9 мај, Денот на Европа. Таму говоревме на тема: „Порака на студентите до Европа“. Паралелно со ораторскиот натпревар беше одржана дебата на истата тема. Се надевам дека во иднина ќе има повеќе вакви настани на коишто студентите ќе имаат можност да го развијат критичкото мислење, слободно да ги искажат своите ставови, ќе се стекнат со вештини за дебатирање и ќе научат нови техники за јавно говореење. Освен тоа, вредно е да се напомене дека овој настан претставува добра подлога за дружење и вмрежување со студенти од различни универзитети во Република Македонија.

Награда за социјално претприемништво

Гоце Маркоски

Се зборуваше за правата на студентите, колку добро ни се познати, колку ги применуваме и дали воопшто општеството ни дозволува да ги применуваме. Некои од студентите упатија и препораки за подобрување на образовниот систем во нашата држава. Како организацијата, така и самите учесници на УКЛО ТРИВИУМ, од самиот почеток поставија високи стандарди, кои се надевам ќе се надградуваат во наредните години. За оценување на ораторските способности беше надлежна посебна Комисија формирана од ректорот на УКЛО, проф. д-р Сашо Коруновски во состав: доц. д-р Моника Ангелоска-Дичовска, проф. д-р Валентина Гулевска и актерката Соња Ошавкова. За најдобри оратори на натпреварот беа прогласени: Снежана Секуловска од Правниот факултет (прво место), Ирена Митревска-Димовска од Педагошкиот факултет (второ место) и Сара Димеска од Економскиот факултет-Прилеп (трето место).

Во рамките на активностите кои се реализираат преку Центарот за развој на кариера, алумни и доживотно учење при Универзитетт „Св. Климент Охридски“-Битола познат како КРЕДО центар, на 3 април 2018 година на Економскиот факултет-Прилеп и на 4 Април 2018 година во просториите на КРЕДО центарот во Битола, беше организирана работилница за социјално претприемништво, при што се промовираше наградата за социјално претприемништво (Social Impact Award 2018). Наградата за социјално претприемништво е воспоставена во 2009 година во повеќе од 20 земји во Европа, Африка и Азија и е насочена кон едукација и поддршка на социјалните претприемачи во раната фаза во развојот на својот бизнис, како и инкубација на иновативни бизнис решенија за справување со најважните општествени предизвици на нашето време. Во Република Македонија, наградата за социјално претприемништво започнува да се практикува од 2015 година преку организацијата Младиинфо Интернационал, а како партнер уште од самиот почеток се јавува и Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола со својот КРЕДО центар. Социјалното претприемништво како категорија, сè повеќе е присутна и експлатирана во секојдневната комуникација, па оттука се поставува прашањето: Што претставува социјално претприемништво? Во кратки црти ќе напоменеме дека тоа е посебна форма на претприемништво во која се интегрираат економски и социјални цели и претставува иновативен модел за

решавање на социјалните и еколошките предизвици и зајакнување на инклузивниот раст. Социјалното претприемништво се дефинира и како континуирано спроведување на економски активности под одредени услови на работење и вработување на маргинализирани групи лица.

Примарна цел на социјалното претприемништво е зајакнувањето на социјалната кохезија и солидарноста како и зајакнувањето на капацитетот за иновации во различни економски сектори и општествено корисни подрачја. Притоа, целта е да се генерира општествена вредност при што заедницата ќе има корист од претприемничките активности. Социјалното претпријатие е нов модел на бизнис со социјална цел што сè уште не е доволно третиран во македонската економија, но се практикува низ целиот свет. Главни карактеристики на социјалните претпријатија се следниве: Да ѝ служат на заедницата, а не за максимизирање на профитот за сопствениците; Реинвестирање на остварениот профит за постигнување на социјалните цели, т.е. за конкретна општествена промена; Иновативни приоди за одржлив и рамномерен развој; Најчесто делуваат во насока на обезбедување добра и услуги за маргинализираните и неразвиените заедници или вработување лица од ранливи групи граѓани; Тие се пазарно-ориентирани бизниси, односно финансиската одржливост ја обезбедуваат преку успешно работење според пазарните механизми (а не преку грантови).

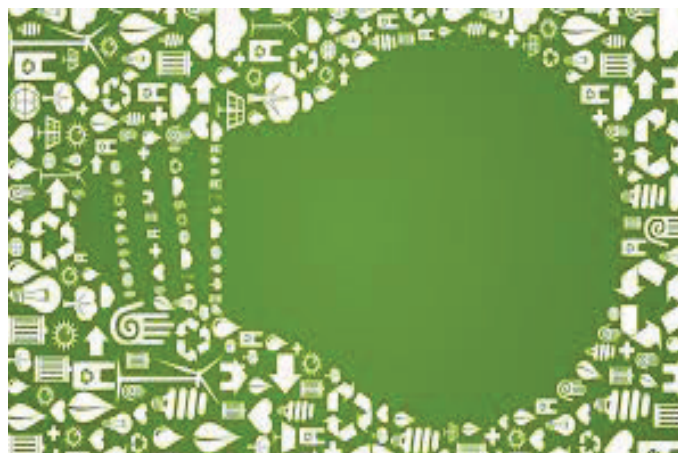

Мисијата на Наградата за социјално претприемништво (Social Impact Award 2018) е да им понуди на младите луѓе и студентите едно претприемничко искуство преку кое може да се направи општествена промена. Наградата е креирана од страна на Ерсте Фондацијата, Импат Хабот во Виена, како и Универзитетот за бизнис и економија, уште од 2009 година, а наградата промовира знаење и имплементирање на социјалното претприемништво

меѓумладите во Европа. Програмата ја исполнува својата мисија преку подигнување на свесноста за социјалното претприемништво, спроведување на едукативна програма, овозможување на пристап до другите млади социјални претприемачи и професионалци, како и директна поддршка на најдобрите тимови.

Учесниците на работилниците имаат можност да научат што претставува социјалното претприемништво, да почнат да развиваат идеи за општествени бизниси, да се запознаат со специфични бизнис модели и да почнат да работат на развивање на своите идеи. Во рамките на програмата, за тимовите кои ќе покажат интерес, се планира да ја искористат можноста на пред-акцелерациски тренинг и индивидуални менторски часови. Рокот на пријавување на идеите и тимовите е до 8 мај, 2018 година. Она што дополнително мотивира е предвидениот награден фонд од 6000 евра, обезбедени од Шпаркасе банка, како и дополнителна менторска поддршка која е обезбедена од Конто-Профит. Секако, за наградените тимови се планира и патување на интернационалниот самит, кој годинава ќе се одржи во Тбилиси, Грузија. Ние веруваме дека претприемништвото е идеален начин младите и студентите да ги покажат своите потенцијали и да ги изградат своите идни кариери.

Патот во креирање на социјално претпријатие им помага на младите и студентите полесно да се поврзат со своите аспирации за подобро општество и да ја покажат својата креативност. Овој процес ги поттикнува младите да заземат улога на активен граѓанин, да се поврзат полесно со своето локално окружување и да изнајдат соодветни решенија за сите општествени промени. Приклучувајќи се на ова патување, младите и студентите се стекнуваат со искуства кои можат да им го сменат животот, преку користење на различни алатки, концепти, практики, тимска работа и најважно од сè стекнување вештини за создавање на позитивно влијание.

Институциите од Бретон Вудс

Бојан Шимбов

На 17 април, 2018 година на Економскиот факултет-Прилеп беше одржано предавање на тема „Институциите од Бретон Вудс“ од страна на Бојан Шимбов, економист во Канцеларијата на Светска банка во Скопје. Предавањето наиде на голем интерес кај студентите и професорите на нашиот Факултет, а во оваа прилика пренесуваме дел од презентираниот содржини. Историски гледано, на системот од Бретон Вудс му претходеа повеќе настани. Периодот до почетокот на Првата светска војна уште се нарекува „Златен стандард“ и се карактеризира со валути детерминирани според фиксна релација со златото, кое било користено за балансирање на меѓународните сметки. Во овој период доминираа фиксни девизни курсеви погодни за трговијата при либерализиран пазар за увоз и извоз на злато. Во текот на триесеттите години од 20 век, настануваат повеќе турбуленции како што се:

Институциите на Бретон Вудс

Бојан Шимбов - Светска банка

17.04.2018 год. (вторник), 11:00 - 12:00 часот
АМФИТЕАТАР I

дефлација и конкурентни девалвации, воведување на аутаркиски мерки (барииери и рестрикции) и контроли на трговијата и курсевите. Како резултат на политиките „Beggars-thy-neighbour“ настанува пад на националниот приход, намалена побарувачка, масовна

невработеност, намалување на светската трговија. Во раните 40-ти години од 20 век, како резултат на увидените потреби настапува развој на нов стабилен монетарен систем. Малиот број држави кои имаат политичка моќ во овој период овозможува полесно да се преговара. Притоа доминираат две големи сили: Велика Британија и САД со својата лидерска улога. Подоцна, во 60-тите и 70-тите години од 20 век, значајните структурни промени доведоа до распаѓање на меѓународното монетарно управување. Во овој период настапува раст на меѓународните девизни пазари преку меѓународни банкарски конзорциуми и огромни меѓународни трансфери на капитал не само за инвестициски цели, туку и за хедџинг и шпекулација против флукутации на девизниот курс. Подоцна, монетарното влијание на САД се намалува, така што тие повеќе не претставуваат доминантна економска сила, а паралелно, Западна Европа и Јапонија стануваат меѓународни економски сили. Во март 1973 година доаѓа до напуштање на политиката („Никсон шок“) и префрлање на флексибилен девизен курс со што се означува крајот на официјалната цена на златото.

Меѓународниот монетарен фонд (ММФ) е основан во јули 1944 година. Неговата примарна цел е да се обезбеди стабилност на меѓународниот монетарен систем, односно систем на девизни курсеви и меѓународни плаќања што на земјите и нивните граѓани им овозможува да комуницираат едни со други. Во моментот во ММФ членуваат вкупно 189 земји-членки. Со него управува одбор на гувернери (еден гувернер и заменик гувернер од секоја земја-членка) а секојдневната работа ја надгледува 24-члениот Извршен одбор, којшто го претставува целото членство. Вкупниот персонал на ММФ брои околу 2700 лица. ММФ се финансира на тој начин што секоја нејзина членка има предодредена квота, која во главно зависи од нејзината релативна големина во светската економија. При зачленување 25% од квотата се плаќа во Специјални права за влечење (СПВ) или широко прифатени светски валути (САД долари, евра, фунти, јени и од скоро јуани). Преостанатиот дел се плаќа во локална валута. Заклучно со јуни 2017 година, износот на вкупни квоти беше 645 милијарди долари. Освен тоа, постојат и дополнителни можности за заеми како што се: New Arrangements to Borrow (NAB) и General Arrangements to Borrow (GAB) кои се активираат само по потреба.

Основната мисија на ММФ е да осигура стабилност на интернационалниот монетарен систем. Ова го прави на три начини: Мониторирање на меѓународниот монетарен систем и економските и финансиски одлуки на неговите 189 земји-членки (посочува на можни ризици за стабилноста и дава сугестии за потребните пролагодувања на политиките);

Кредитирање преку обезбедување кредити на земјите-членки кои се во криза или имаат ризик од криза на билансот на плаќање и Техничка асистенција преку давање помош на своите членки да ги дизајнираат нивните економски политики и поефективно да ги менаџираат своите финансии преку зголемување на нивниот човечки и институционален потенцијал.

Една земја може да позајми од ММФ кога се соочува со вистинска или потенцијална криза во билансот на плаќање, недостиг или потенцијален недостиг на финансии под улови кои се прифатливи, за подмирување на меѓународните плаќања, а во исто време задржувајќи адекватно ниво на девизни резерви во иднина. Средствата се одобруваат во „замена“ за сет од економски политики и мерки што земјата се обврзува да ги спроведе за да ги разреши проблемите со билансот на плаќање. За таа цел, потребно е обраќање до Извршниот одбор со „Писмо за намери“ и специфицирање на условите во анекс „Меморандум за разбирање“. Во рамките на т.н. Неконцесионални кредити спаѓаат „Stand-By“ аранжман наменет да им помогне на земјите да адресираат краткорочни проблеми со билансот на плаќање во замена за извесни кондиционални мерки;

Флексибилна кредита линија наменета за земји со здрави фундаменти на макроекономска политика и историја на успешно имплементирање на политики; Линија за претпазливост и ликвидност наменета за земји кои се соочуваат со поблаги слабости и не ги исполнуваат условите за флексибилна кредитна линија, но немаат потреба од суштински прилагодувања на политиките преку „Stand-By“ аранжман; Долгорочна линија за адресирање на средни и долгорочни проблеми со билансот на плаќање, рефлектирајќи значителни дисторзии не изискувајќи фундаментални промени на политиките.

Светска банка е основана во 1944 година и претставува најголемиот светски поединечен извор на финансирање за развојни цели. Таа е во сопственост на 189 земји членки, а работи во над 120 канцеларии и има околу 10 000 вработени. Групацијата на Светска Банка има две цели кои се стреми да ги оствари до 2030 а тоа се: Истребување на екстремната сиромаштија преку намалување на процентот на луѓе кои живеат со помалку од 1,90 долари на ден, на не повеќе од 3% и промовирање на рамномерен/споделен просперитет преку поддршка на растот на приходите на најсиромашните 40% од населението во секоја земја. Групацијата на Светска Банка работи во скоро секој аспект на општеството и соработува со голем број други развојни институции. Таа одобрува кредити со ниска камата или заеми и грантови со нула или многу ниска

камата на земјите во развој. Освен тоа, таа дава совети за дизајнирање политики, анализи и истражувања, техничка поддршка и развој на капацитети. Не помалку важна е и нејзината улога во овозможување на земјите да дојдат до најдобрите глобални практики и помош во развој на нови и најсовремени истражувања/знаења.

Меѓународната банка за реконструкција и развој (IBRD) основана е во 1944 година за обнова на Европа по завршувањето на Втората светска војна. Денес, таа воглавно одобрува кредити на земји со средно ниво на приходи, а нејзини посспецифични активности се следниве: Поддржува долгорочен развој на човечкиот и општествениот капитал, што другите приватни кредитори не го финансираат; ја поддржува финансиската стабилност на земјите преку давање на поддршка во време на криза, кога најсиромашните луѓе се и најранливи; промовира структурни реформи и институционални промени (како системи за поддршка на сиромашните или анти-корупциски реформи); креира поволна инвестициска клима за катализирање на приватниот капитал; олеснува пристап на меѓународните пазари на капитал често под поповолни услови отколку што би можеле самите земји.

Меѓународната банка за реконструкција и развој овозможува иновативни финансиски решенија, вклучително финансиски продукти (кредити, гаранции и продукти за менаџирање на ризикот) и услуги за размена на знаење и советување на влади на централно и локално ниво. Но, за разлика од комерцијално кредитирање, Банката, исто така, служи и како институција за глобален трансфер на знаења и техничка поддршка. Повеќето од своите финансии IBRD ги подигнува на светските финансиски пазари, при што тројниот А-ранг и овозможува да позајмува по исклучително ниска камата и да им нуди на земјите во развој пристап до капитал по поволни услови во поголеми износи, со подолг рок на доспевање и на поодржлив начин одошто тоа типично го прават светските финансиски пазари. Во тој контекст, од 1946 година до денес на земјите во развој им се одобрени повеќе од 500 милијарди долари кредити со цел да се намали сиромаштијата.

Своите цели Банката ги реализира со помош на повеќе алатки како што се: Country Partnership Framework (CPF) претставува систематски модел кој е воден од потребите на земјата, базиран на анализи, селективен и фокусиран на целите за намалување на екстремната сиромаштија и зголемување на споделениот просперитет на одржлив начин; Systematic Country Diagnostic (SCD) ги идентификува најважните предизвици и можности на земјата со цел постигнување на двете цели на Банката. Банката ги нуди следниве финансиски инструменти:

Финансирање на инвестициски проекти, Финансирање за развојни политики, Програми за резултати, Траст фондови и грантови, Опции на приватниот сектор, Прилагодени операции и менаџмент на ризикот. Меѓународната асоцијација за развој (IDA) им помага на најсиромашните земји во светот и има за цел да ја намали сиромаштијата преку давање на заеми или грантови за програми кои поддржуваат економски раст, ја намалуваат нееднаквоста и ги подобруваат животните услови на луѓето. Таа е најголемиот извор на финансирање за најсиромашните 77 земји во светот и е најголемиот поединечен извор на донорски средства за базични социјални услуги во овие земји (основно образование, здравство, чиста вода и санитарни услуги, бизнис клима, инфраструктура и институционални реформи). Меѓународната асоцијација за развој позајмува средства на концесионална основа со нула или многу мала камата и период на отплата од 25 до 40 години, со вклучен грејс период од 5 до 10 години. Освен тоа, таа дополнително обезбедува и значителна поддршка за отпишување на долг преку програмите на Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) и Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI).

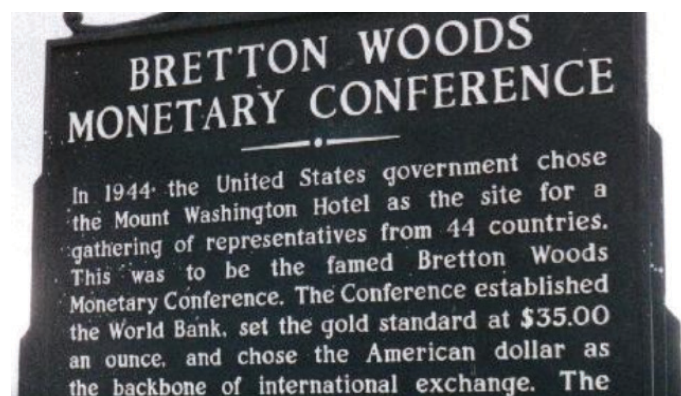
Меѓународната асоцијација за развој главно се финансира преку придонеси од владите на земјите-членки. За да се исполнат условите за финансирање, земјите мора да ги исполнат следниве услови/критериуми: Релативаната сиромаштија дефинирана преку бруто националниот приход по глава на жител да биде пониска од воспоставениот лимит (ревидиран на годишно ниво, така што во 2016 година овој лимит изнесуваше 1215 долари); Земјата да не биде кредитоспособна за самостојно позајмување на меѓународните пазари и со тоа да има потреба од концесионално позајмување за финансирање на нејзините развојни програми.

Од 1960 година до денес IDA има одобрено 312 милијарди долари за инвестиции во 112 земји. Меѓународна финансиска корпорација (IFC) работи со приватниот сектор за поттикнување на претприемништвото и развој на одржливи бизниси. Нејзин посебен фокус е инфраструктурата, преработувачка индустрија, агробизнис, услуги и финансиски пазари. Таа помага во проширување на пристапот до финансиските пазари за микро, мали и средни бизниси, преку соработка со финансиски посредници и ги обезбедува сите средства за финансирање преку издавање на должнички обврзници на меѓународните финансиски пазари. Меѓународната финансиска корпорација ги обезбедува следните производи за финансирање: Кредити, капитал, финансирање за трговија и синџири на производство, синдикални кредити, „Ven-

ture capital“, советување и менаџмент на средства. Мултилатерланата агенција за гарантирање на инвестициите (MIGA) има за цел да промовира странски директни инвестиции во земји во развој за поддршка на економски раст, намалување на сиромаштијата и подобрување на животите на луѓето. Нејзината стратегија е преку привлекување на инвеститори и приватни осигурителни компании во поризични средини за работа да обезбедуваат гаранции за покритие на политички ризик за инвеститори од приватниот сектор и кредитори.

Меѓународниот центар за разрешување на инвестициски спорови (ICSID) е основан во 1966 година според Конвенцијата за разрешување на инвестициски спорови помеѓу земјите. Таа претставува водечка светска институција посветена на разрешување на инвестициски спорови која ги администрира повеќето од меѓународните случаи на спорови. Светска банка во Република Македонија е присутна од 1994 година. До сега се обезбедени скоро две милијарди долари во финансиска поддршка и техничка помош.

Од поголемиот број проекти на Светска банка во Република Македонија треба да се споменат следниве: Железница (инфраструктура и 36 вагони и 6 електрични локомотиви), Патна инфраструктура (автопатот Тетово-Гостивар; повеќе од 400 км реконструирани патишта), Погранична инфраструктура (побрз премин на добра и луѓе преку граничните премини Деве Баир, Кафасан, Блаце), Енергија (високоволтажни далноводи кон Грција и Србија; реконструкција на постоечката инфраструктура), Енергетска ефикасност во школи и јавни установи, Комуникации (140 км оптички кабел по Коридор X), Социјална заштита (помош за подобра наплата на социјални придонеси и со тоа подобри услуги; кондициониран трансфер на средства, помош при намалување на трошоците за вработување и со тоа отворање на нови работни места), Катастарска реформа, Пензиска реформа, Здравствена реформа, IFC – поддршка на повеќе локални банки и компании.

Профил 13

Мирослав Андоновски

Еквилибриум #1: За да се опише во целост една личност, несомнено, потребни се многу зборови. Сепак, би сакале да знаеме со кои пет зборови би се опишале себеси најдобро?

Професионалност, темелност, упорност, толерантност и почит кон другите.

Еквилибриум #2: Инспирацијата е составен дел од успешната работа. Од каде Вие лично ја црпите животната енергија и инспирација?

Самата професија како универзитетски професор е доволен мотив да се употреби целата животна енергија што може да ја поседува еден професор. Моите професори, а посебно студентите кои се желни за спознавање на нови видовици и стекнување нови знаења се инспирација за целокупната активност која е посветена да се одговори на нивните потреби. За

дас се постигне тоа потребна е работа, посветеност и доста одрекувања од вообичаените работи.

Еквилибриум #3: Како професор со долгогодишно искуство, кој предизвик сте го пропуштиле во Вашиот професионален развој?

Како и секој човек така и јас сум имал предизвици во животот, но не можам да кажам дека нешто посебно во професионалниот развој сум пропуштил. Доколку има такво нешто сигурно не е од големо значање.

Еквилибриум #4: Што е тоа нешто, што секогаш ве интригира, а никогаш не можете да го објасните?

Во текот на предавањата на моите студенти секогаш кога ќе ми се укаже погоден момент сакам и им кажувам дека во својот животен и работен век треба најискрено и одговорно да бидат посветени

на својата професија. Да покажат одговорност кон работата и нивните соработници и клиенти. Почитта и искреноста кон другите е нешто што ќе остане и истите заедно со знаењето кое што го стекнале на факултетот и во текот на работата се нивниот најголем капитал што може да го стекне еден човек во текот на својот живот. Се разбира ова прашање некој може да го гледа и од друг аспект, меѓутоа сметам дека држењето до овие принципи дава одговор на поставеното прашање, а тоа е дека и покрај сите анпори не можам да си ја објаснам кај луѓето, сервилноста, понизноста, лицемерието и на крај лукративноста како начини за трупање на физички капитал. Особено не во универзитетската професија.

Еквилибриум #5: Кое е Вашето животно мото?

Целите и успехот можат да се остварат со посветеност и упорност.

Еквилибриум #6: Дали како битие, што егзистира сега во овој момент, сте се запрашале: тука сме, сега и никогаш повторно. Или имате некое свое објаснување?

На ова прашање најиздржан одговор секако би можеле да дадат колегите од друга вокација. Меѓутоа кога веќе сум запрашан ќе кажам дека не се согласувам дека сме тука само сега и никогаш повторно. Напротив, овде каде што сме ние пред нас биле други што не значи дека тие сега не се тука. Тие со своето дело и дух и понатаму се дел од оваа институција, што се надевам дека и оваа генерација ќе остане белег на оваа институција за што ќе говорат идните генерации. Физичкото отсуство на еден човек од овој свет не значи дека е отсутен и неговиот дух и неговото дело.

Еквилибриум #7: Кои се особините што најмногу ги цените кај луѓето, генерално?

Искреност, колегијалност, трудољубивост, почит кон другите, посветеност на и во работата и посебно држење до изговорениот збор.

Еквилибриум #8: Дали некому сте му го промениле животот?

Секој со своето однесување, а во рамките на својата професија и надвор од неа влијае на животот на тие околу него. Да, имам влијание врз промената во животот на повеќе личности, и тоа на подобро, за другото не знам.

Еквилибриум #9: Како ја објаснувате конечност на постоењето?

Кога зборуваме за конечност лично мислам дека треба да се прави разлика на конечност во физичка смисла кое нешто според мене нема особено значење. Конечноста пак во поглед на делата и духот, според мене не може да постои, бидејќи тоа е нешто трајно и во зависност од перцепцијата на поединци може да трае безконечно.

Еквилибриум #10: Дали имате некоја желба што би сакале да Ви се исполни?

Лично не сум човек со многу желби, па не би можел да кажам некоја посебна желба, освен за сите да посакам само добро здравје, среќа и ним да има се исполнат желбите што ги имаат.

Еквилибриум #11: Како правите катарза од негативните луѓе, настани итн.?

Како прво, се обидувам да не се дружам со такви луѓе, односно да не бидам учесник во такви настани и слично, ама ако веќе се најдам во таква средина имам способност да ги ислушам сите, ако можам да влијаам во позитивна насока и на крај сето тоа што е негативно го игнорирам и се обидувам да го заборавам во најкратко време

Еквилибриум #12: Личност која што била, или сеуште е гуру во Вашиот живот?

Д-р Ѓорѓи Марјановиќ - професор по кривично право.

Еквилибриум #13: Доколку би имале можност, би се вратиле во минатото, или пак би сирнале во иднината?

Животот се живее сега и тука. Па така ниту губењето време со враќање во минатото или чекајќи иднината да донесе нешто добро за нас не е рационално решение. Сепак кога веќе треба да се одлучам тоа би било иднината иако истата е полна со неизвесност.

Од посетата на АД „Витаминка“ - Прилеп

Анета Ристеска-Јанкулоска

Со цел продлабочување на практичните знаења по наставната дисциплина Глобални снабдувачки синџири, група студенти од четврта година на Економскиот факултет-Прилеп заедно со предметниот професор д-р Анета Ристеска Јанкулоска ја посетија компанијата АД „Витаминка“-Прилеп. И покрај тоа што самото спомнување на името „Витаминка“ означува многу, сепак треба да се истакне дека станува збор за една од водечките компании од прехранбената индустрија во Република Македонија и пошироко. Со оглед на тоа што компанијата има долгогодишна традиција и богато искуство, студентите имаа можност од прва рака да се запознаат со многу активности кои се дел од синџирот на снабдување.

При самото пристигнување во компанијата срдечно добредојде ни посака г-дин Васко Наумоски, раководител на ИТ секторот и г-ѓа Душица Неделкоска, одговорно лице за односи со јавност. На почетокот беше направена обиколка на складишните простории за сировини и материјали, амбалажа и готови производи каде што практично ни беа презентирани повеќе активности и операции кои се извршуваат во конкретните складишта. Најголем дел од експликациите се однесуваа на методите за складирање и видовите на складишта. Натаму, студентите се запознаа со видовите на транспорт, движењето на материјали, начинот на допрема и отпрема на производите на компанијата. На крајот, посебен акцент беше ставен на софтверскиот пакет којшто се користи за следење на материјалите почнувајќи од сировини па сè до готови производи.

Оваа посета беше од голем интерес и значење за студентите бидејќи проблематиката за синџирот на снабдување има сè поголема актуелност, а студентите добија една многу појасна претставва за сите клучни активности кои се дел од него. Студентите беа пријатно изненадени од професионализмот на вработените во компанијата и нивната желба за соработка кои и покрај многубројните обврски одвоија доволно време за да ги споделат своите бројни искуства со студентите. Во оваа прилика би сакала да се заблагодарам на раководството на АД „Витаминка“-Прилеп за одвоеното време и подготвеноста за соработка. Да се соработува со компанија како што е АД „Витаминка“-Прилеп претставува вистинска привилегија и искрено се надевам дека во иднина оваа соработка ќе се продлабочи.

Потреба за пост-индустриска менаџерска парадигма (2)

Рената Петревска-Нечкоска

Комплементарно на промените во гледиштата и пристапот кон работите на денешнината и иднината преку призмата на рамката 'sense-and-respond', неопходно е да се изваја и профилот на менаџерот кој би бил соодветен во својата улога - да води кон адаптирање на промените како и кон иницирање на промени со цел напредок и успех. Главните аспекти на новиот менаџерски профил се следниве препознатливи проблеми: Елиминирање на суб-оптимизацијата; Дознавање порано на значењето на она што се случува сега (Knowing earlier the meaning of what is happening now); Креирање и имплементирање ефективни организации кои се центрирани околу потрошувачот; Кохерентни иновации и овластување на членовите на тимот; Дизајнирање на организациите како систем; Воспоставување и одржување на организациско порамнување и баланс.

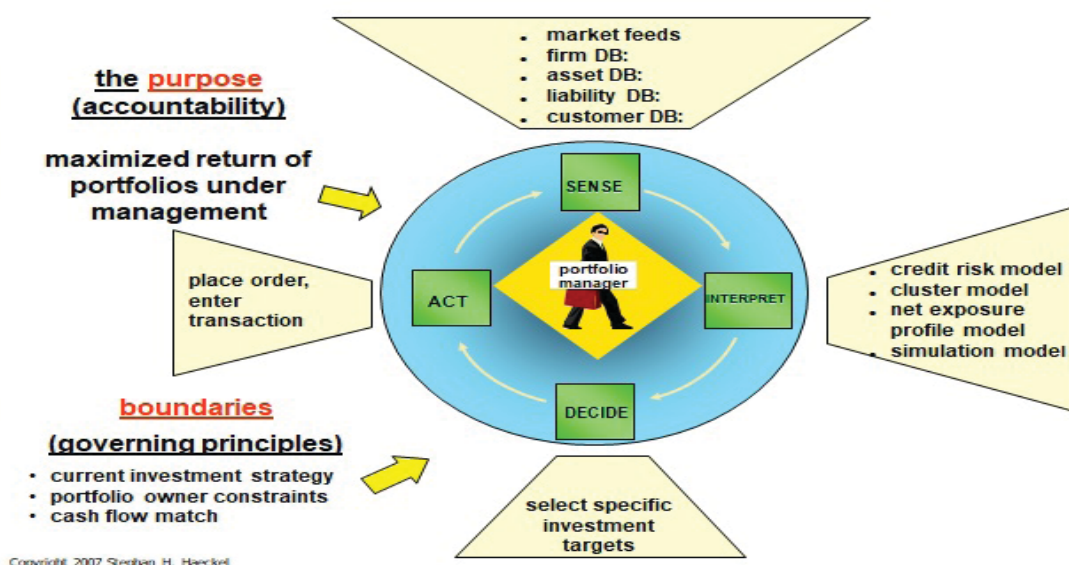
Организациите треба да се дизајнираат како системи, не само како бизнис процеси и збир на засегнати страни. Тоа, заедно со позиционирањето на правилни информациски текови, се двете клучни менаџерски компетенции кои се неопходни за новата менаџерска парадигма, во комплексно, турбулентно и непредвидливо опкружување. Да се опстои во опкружување на непредвидлива и дисконтинуирана промена значи потпирање на вработени кои имаат способност да го преведат информацискиот „шум“ многу поточно и побрзо отколку што тој „шум“, таа „врева“ дојде до нив и до организацијата. Сите адаптивни системи го прават ова, вклучително и луѓето, пчелите, компаниите, компјутерските вируси.

Нивниот заеднички пристап кон опстанокот е во резонирање на сигналите од опкружувањето кои немаат смисла во еден контекст, но имаат во друг. Научникот Адриан Сливоцки го воведува терминот „антиципирај и резонирај“ (anticipate and preempt) за да ја долови идејата за проактивен sense-and-respond. Тоа вклучува дијагноза, познавање на системот, многу повеќе отколку што би значено, на пример, екстраполирање и предикција, предвидување. Оперативно, тоа се постигнува преку имплементации на технологија за да се забрза Sense-Interpret-Decide-Act адаптивниот циклус на менаџерските улоги. Некои тековни примери за технологии кои значително ја амплифицираат стапката со која луѓето можат да ги преведат сигналите во знаење се “Big Data” analytics како

и IBM’s Watson. За тоа знаење да биде корисно, мора со него брзо да се реагира. Медицинската метафора за овие ситуации и компетенции е „организациска операција на слепо црево“. Фундаментално не може да се предвиди, а последиците од несправување со состојбата се потенцијално фатални. Првичните симптоми се двосмислени и се додека не се случи никој не се сомнева, а кога ќе се случи, потребна е итна операција. Докторите не развиваат методи за што подобро да се открие, туку респонзивност за што поефективно да се отстрани, преку операција.

Некои алатки за побрзо дознавање се: информациски сензори, информациски емитери кои постојано се освежуваат со OODA Loop (Observe, Orient, Decide, Act) односно SIDA Loop (Sense, Interpret, Decide, Act) Дизајнирање на организациите како системи Со цел организациите да бидат ефективни во своето постоење, потребно е да бидат дизајнирани, конфигурирани и реконфигурирани како системи. Првиот чекор е да се постигне апсолутна јасност за тоа што е систем. Според Расел Акоф, пионерот во развивањето на теоријата за системи, системот претставува множество на елементи кои влегуваат во меѓусебна интеракција со цел да продуцираат ефект што не може да биде продуциран од ниедно подмножество од тие елементи. Со ова се постигнуваат ефектите на: синергија, операции кои започнуваат од клиентот наназад кон организацијата, порамнување на сите организациски

managing by wire at aetna: improvisation in context

делови кон единствена и заедничка цел, скалабилна имплементација и немање на суб-оптимизација. Всушност, најголем дел од проблемите со традиционалните организации кои ги дискутиравме во овој вовед. За да се постигне системски организациски дизајн, се користат следните анализи: Кои се главните конституенти? Која е причината за постоење на компанијата? Кои се главните принципи на управување? Развој на систем на улоги и одговорности?

Конечно, секој менаџер се наоѓа во средината на својата SIDA Loop (прикажано на сликата) и континуирано проверува што промените значат за неговата организација, преку прибирање на сигналите (Sense), нивна интерпретација (Interpret), одлучување дали и како тоа влијае на неговиот/нејзиниот систем (Decide) и преземање акција (Act), како во рамките на својата организација, така и во своето, но секако и во глобалното опкружување.

Улогата на малите бизниси во општина Прилеп

Стефана Ристески

Во 2004 година, со измените во Законот за трговски друштва, Република Македонија ја прифати методологијата на Комисијата на Европската Унија за класификација на претпријатијата според големината. Според оваа методологија, врз основа на три критериума (број на вработени, големина на обртот и вкупна вредност на деловната актива), претпријатијата се класифицираат на микро, мали, средни и големи. Притоа, според бројот на вработени за микро претпријатија се сметат оние до 10 вработени, за мали до 50 вработени, за средни до 250 вработени и големи над 250 вработени. Во однос на обртот, за мали претпријатија во Република Македонија се сметаат оние со годишен обрт до 2 милиони евра, за разлика од Европската Унија, каде тој износ е 10 милиони евра.

Главен двигател на економијата во нашата земја се приватните претпријатија. Тие се еден од важните сегменти при создавањето на нови работни места, зголемувањето на извозот, создавањето на иновативни производи и услуги, поголема промоција на домашните производи на странските пазари итн. Речиси во сите земји во светот бројот на мали и средни бизниси изнесува помеѓу 95 и 99 проценти од вкупниот број приватни претпријатија. На крајот од 2017 година, во Република Македонија постоеле 71,419 активни претпријатија, од кои дури 71,183 (или 99,6%) биле мали и средни претпријатија. Притоа, тие имале доминантно

учество и во формирањето на бруто домашниот производ од над 55% во додадената вредност и во вкупната вработеност во бизнис секторот од над 75%.

Од аспект на својата големина и флексибилност, малите и средни претпријатија го претставуваат најдинамичниот, но во исто време и најчувствителниот сегмент во структурата на стопанството чиешто перформанси директно и објективно ги рефлектираат општите состојби во економијата на земјата. Оттаму, креаторите и носителите на политиките и развојните стратегии за мали и средни бизниси им е неопходен механизам за систематско следење и оценка на состојбите во секторот кој понатаму ќе им помогне во донесувањето на соодветни решенија и мерки во корист на развојот на малите и средни бизниси. За секторот на малите и средни бизниси е од приоритетна важност да се утврди конзистентна национална политика за поддршка на неговиот непречен развој заради големата улога и значење во економскиот развој на земјата.

Малите бизниси заземаат сè позначајно место во рамките на економијата во Општина Прилеп. Малите бизниси во Прилеп претставуваат основа за стабилен и напреден економски раст и развој на регионот. Притоа, тие нудат можност за вработување, создавање на поволен социјален амбиент и реинвестирање на профитот што претставуваат клучни чинители за благосостојбата на градот. Прилепската општина поради добрата локација, клима, историја, традиција и успешност на градот претставува повољно место за инвестирање и за започнување на мал бизнис. Прилеп е град со добар амбиент за бизнис, а како доказ се и постојаните нови мали бизниси кои се отвораат на секој чекор особено во центарот на градот. Пазарот на Прилеп е секогаш отворен за нови бизниси, а потрошувачите подготвени за прифаќање на нови понудени производи. Од тој аспект колку и да е голем бројот на мали бизниси, пазарот сепак ќе успее да ги задоволи побарувањата и потребите, како на домашните и постојаните купувачи, така и на гостите од другите места и странство.

За повољната и доста добра бизнис економија во Прилеп своја заслуга има и локалната самоуправа на градот којашто преку низа проекти ги мотивира сопствениците на мали бизниси да продолжат со работа, а на помладите им ја доделува целосната поддршка за основање на мал бизнис. Во тој контекст, постојат голем број различни проекти за поддршка и развој на малиот бизнис на територијата на Општина Прилеп. Во тој контекст една од позначајните манифестации е „Избор на бизнис на годината“ чија цел е афирмација на прилепските фирми, преку промоција и популаризација на производите и услугите. Освен тоа, Агенцијата за вработување на Република

Македонија овозможува кредити за самовработување за невработени лица со посебни поволности за младите лица до 29 години. Во оваа насока 7000 евра се предвидени за носителот на кредитот кој може да вработи уште 4 лица или вкупно 23 000 евра за отпочнување на сопствен бизнис со 1% камата и 7 години рок на отплата со вклучен грејс-период.

За лицата над 29 години невработените можат да користат кредит за непроизводствена дејност во износ 3000 евра, а за производствена дејност во износ од 5000 евра и можност да се здружат од 1 до 5 лица. Каматата изнесува 1% и 4 години рок на отплата со вклучен грејс-период од една година. Исто така, објавен е јавен повик за мали и микро фирми кои можат да вработуваат од 1 до 3 лица и за секое лице да користат 4000 евра ако е на возраст до 29 години и 3000 евра ако е над 29 години, со 1% камата и 3 години рок на отплата со вклучен грејс-период од една година. За секое вработување кај приватен правен субјект на лице до 29 години работодавачот е ослободен од придонеси за период од 12 месеци. Во досегашниот период околу 87 компании од нашата општина ги искористија погодностите на овие активни мерки и на тој начин имаат вработено над 100 лица.

Вредно е да се истакне дека Фондот за иновации и технолошки развој објавува повик за микро, мали и средни претпријатија (не постари од 6 години) „старт-ап“ и „спин-оф“ претпријатија, во доминантна сопственост на македонски државјани (50,1% или повеќе), кои имаат иновативна идеја со солидно очекување за комерцијализација. Преку овој инструмент, Фондот обезбедува финансирање до 85% од вкупниот буџет за проектот, до максимален износ од 30 000 евра. Другата можност која ја нуди овој Фонд е кофинансирани грантови и условени заеми за комерцијализација на иновации. Предлог проектите за оваа варијанта може да бидат поднесени од поединечен апликант (микро, мало или средно претпријатие) или од конзорциум воден од микро, мало или средно претпријатие. Преку овој инструмент, Фондот обезбедува финансирање до 70% од вкупниот буџет за проектот, до максимален износ од 100 000 евра по проект за оние компании кои се во понапредна фаза на иновацијата. Вкупниот износ на средства кои им стојат на располагање на компаниите со овој повик изнесуваат 1 450 000 евра, од кои еден милион евра се наменети за микро, мали и средни претпријатија кои сакаат да развијат комерцијализација на иновација и 450 000 се наменети за уште 15 старт-ап претпријатија. До сега Фондот имал доделено 1 500 000 евра, со кои биле поддржани 37 компании. Соработката со Владата преку Фондот за иновации и Агенцијата за вработување на Република Македонија

вреди со плод бидејќи во општина Прилеп се отворија голем број работни места и компании и се намали невработеноста. Во тој контекст, и натаму продолжува соработката на бизнис секторот од општина Прилеп со Владата преку соодветните Агенции чија цел е поттикнување на развојот на бизнис секторот, креирање нови работни места, освојување нови пазари и подобрување на квалитетот на самите производи и услуги.

Универзитетска хроника

Елизабета Ангелеска-Атанасоска

Универзитетската хроника е во знакот на чувствувањата по повод Денот на основањето на Универзитетот „Св. Климент Охридски“-Битола. Меѓу најзначајните настани во рамките на работното одбележување на Денот на основањето на УКО, на 27 април 2018 година се одржа Форум за соработка на Универзитетот со работодавачите за поквалитетни и поатрактивни студиски програми со наслов WIN-WIN форум. Во таа прилика, стотината учесници меѓу кои истакнати работодавачи, студенти и претставници од единиците на Универзитетот ги поздрави проректорот за настава, проф. д-р Марјан Ангелески. Во своето обраќање тој се осврна кон значењето на Форумот, а тоа е на едно место да се вкрстат понудата и побарувачката, да се идентификуваат потребните знаења и компетенции кои ги очекуваат работодавачите со цел академската заедница да ги прилагоди студиските програми согласно со потребите на пазарот на труд.

Во рамки на Свечената седница на Сенатот, ректорот проф. д-р Сашо Коруновски во поздравната реч укажа на успешно изминатиот процес на надворешна евалуација и другите активности со кои УКО се фокусира кон процесите на обезбедување квалитет, меѓу кои и Форумот како еден од начините преку кои Универзитетот се обидува на најдобар можен начин да се справува со новите предизвици. Присутните сенатори и гости меѓу кои и почесниот доктор на науки на УКО, Тома Фила, имаа можност да ги проследат презентациите од истакнати претставници на работодавачите како што се: д-р Глигот Бишев, директор на Шпаркасе банка, Симон Наумоски, Претседател на Одборот на директори на АД Витаминка-Прилеп и Бранко Азески, Претседател на стопанската комора на Република Македонија. Настанот беше заокружен со презентирање на заклучоци и препораки произлезени од WIN-WIN Форумот со

што УКЛО го надоградува постоечкиот линк меѓу работодавачите и Универзитетот и ги антиципира потребите на пазарот на труд, во духот на новото време.

Посебно место во одбележувањето на Денот на основањето на УКЛО има свечената промоција на доктори на науки. Во присуство на раководството на УКЛО, декани, ментори и најблиски на кандидатите за промоција, ректорот, проф. д-р Сашо Коруновски промовира вкупно 14 нови доктори на науки, меѓу кои неколкумина доктори на економски науки: Осман Сејфијај, Кујтим Зулфијај и Лура Махмутај. Со најновата промоција, на УКЛО, оваа респектабилна титула до сега ја стекнале вкупно 295 доктор на науки. Не помалку значајно и вредно за одбележување е и одржувањето на третиот по ред натпреварот во ораторство УКЛО ТРИВИУМ. Оваа година натпреварот се одржа на тема: „Quo vadis, студенту? Правата на студентите во 21-от век!“, а учество зеда петнаесет студенти од неколку единици на УКЛО.

Присутните студенти, професори и гости ги поздравиле проректорот, проф. д-р Виолета Маневска, која во оваа пригода истакна дека „со Тривиумот УКЛО воспоставува една суптилна, модерна нишка со младите, за нивните права, потреби, нивните мислења и ставови и дека УКЛО ТРИВИУМ е можност студентите да го заземат своето централно место, клучното

место што им припаѓа како во Универзитетот, така и во општеството. Во таа смисла студентските беседи и говори што произлегуваат од ораторскиот жар се очекува да овозможат да се слушне гласот на младите и да помогнат во трасирањето на приоритетите и својствените за нив визионерски и авангардни погледи“. За најдобри оратори на натпреварот од страна на жири комисија беа прогласени студентите: Снежана Секуловска од Правниот факултет (прво место), Ирена Митревска Димовска од Педагошкиот факултет (второ место) и Сара Димеска од Економскиот факултет (трето место). Комисијата упати посебна пофалба до ораторот Димитар Врглески, студент на Правниот факултет за покажаната говорничка умешност. Инаку, тројцата најдобри оратори ќе го претставуваат УКЛО на Собирот на македонските универзитети што го организира Европското движење во Република Македонија по повод одбележувањето на 9 Мај, Денот на Европа. За покажаните говорнички вештини и умешност, покрај дипломи УКЛО на најдобрите оратори им доделува и парични награди. ТРИВИУМОТ се оценува и како одлична можност студентите да ги подобруваат вештините за јавно говорење, аргументирано и стилско изразување.

Искусства од Еразмус+ мобилноста

Десанка Димитрова

И покрај тоа што порано немав голема желба да одам на студентска размена, сепак, по завршувањето на третата студиска година посакав промена. Почнав да разгледувам кои се алтернативите за мобилност, меѓу кои Економскиот факултет во Ополе, Полска беше најдобрата варијанта. Универзитетот изгледаше доста гостопримлив за странски студенти, а неговата веб-страница беше добро уредена. Аплицирањето беше многу лесно, бидејќи во секое време добивав помош за разни прашања од тамошната канцеларија одговорна за програмата Еразмус+.

Во Ополе, особено ме привлече и изборот на наставни содржини. Економскиот факултет нуди две студиски програми на англиски јазик: тригодишни додипломски студии по Меѓународен бизнис и магистерски студии за Одржлив развој со траење од две години. Тука се сретнав со економски предмети кои претходно немав можност да ги изучувам бидејќи имам гимназиско средно образование, а привлечни ми беа и предметите од областа на одржливиот развој. Исто така, имав можност да избирам предмети од другите факултети на Универзитетот во Ополе,

дури и надвор од областа која што ја студирам. Искуството кое го стекнав беше сосема поинакво и многу драгоцено. Имено, на Економскиот факултет во Ополе бројот на студенти во генерација на програмите на полски јазик е мал и изнесува околу 60 студенти, а на програмите на англиски јазик најмногу до 20 студенти. Причината за тоа се ригорозните правила во Полска според кои секој студент кој навреме нема да ги положи сите предмети од семестрите во прва година, престанува со студии. Од друга страна, малиот број студенти даваше можност за поголема интеракција со професорите. Предавањата беа исполнети со работа во групи, истражување и правење презентации.

Професорите во Ополе немаа навика да користат стандардни учебници како на пример, по предметот Економска географија каде презентациите беа исполнети со разни примери од пракса. По предметот Историја на економската мисла, професорот Бартош Фортунски (мојот омилен професор) правеше експеримент со тоа што студентите добиваа задачи да се групираат во групи и да подготват презентации на одредена тема. Професорот по Меѓународна економија знаеше да ми каже: „Не знам ништо за Македонија, не е голема земја па, затоа не сум се заинтересирал“. И навистина, само половина од тие што ме прашаа од каде сум, знаеја за Република Македонија, и тоа најголем дел од нив беа Турци и воопшто, луѓе кои доаѓаа од територии кои порано биле дел од империјата на Александар Велики. Токму тоа и ми помогна да добијам нова перспектива и да сфатам дека ние сме преокупирани со нашиот идентитет и со нашето минато, а тоа нè дефокусира од актуелните проблеми и идниот напредок.

Што се однесува до сместувањето на студентите, во Ополе постои кампус составен од четири згради. Условите беа мошне добри така што секој апартман се состоеше од две спални соби, кујна и купатило за сместување на најмногу 5 студенти. Студентските домови беа снабдени со машини за перење алишта, топла вода, кујнски прибор и сл., што зборува за високиот студентски стандард. Секојдневниот студентски живот беше исполнет со голем број социјални збиднувања. Зачудувачки за така „мал“ град во однос на другите градови во Полска, во Ополе имаше толку разновидни места, така што секој ден можев да најдам нешто ново. Имаше неколку музеи, филхармонија, библиотеки, спортски центар, трговски центри, ресторани, кафулиња итн. Мојата пријателка

од Турција која свиреше на кларинет, честопати одеше на т.н. jam sessions каде што музичари ги канеа сите кои имаат желба за свирење, така што на самото место одлучуваа што ќе свират. Во Ополе имаше и затворен базен, зоолошка градина, место за лизгање на мраз и сл.

Градот беше мирен и чист и во секое време можевме да изнајмиме велосипед. Навечер излегувавме во клубот Цина кој се најдуваше непосредно до студентскиот дом, а имаше забави скоро секој ден. Но најдоброто место во Ополе за мене беше Библиотеката за странски јазици, каде имаше бесплатни предавања по англиски, полски, руски, германски, француски, арапски и други јазици. Таа се наоѓаше блиску до студентскиот дом, така што беше многу лесно да се отиде, било за читање, истражување или за релаксација. Вработените беа премногу срдечни и честопати организираа разни настани, како на пример: World Language Day, International Singing Evening, Christmas party и сл. Со поголемиот дел од нив комуницирам и ден денес. Универзитетот мошне добро се грижеше за стандардот на студентите. Така, на пример, со студентската легитимација можев да добиеме попуст за голем број производи и услуги, меѓу кои попустот од

51% за патување со воз. Имаше и разни настани организирани од т.н. Buddies. Редовно се одржуваше Food party со традиционална храна од разни земји, како и Polish movie evening. Во склоп на Универзитетот имавме можност да посетуваме и бесплатни предавања по полски јазик. Секој нов ден за време на мојот престој беше интересен бидејќи не знаев кого ќе запознаам и за која земја ќе дознаам нешто ново. Покрај патувањата, престојот беше возбудлив заради застапеноста на студенти од целиот свет како што се: Украина, Италија, Германија, Кина, Авганистан, Мароко итн. Сепак, најдоминантни помеѓу студентите од програмата Еразмус+ беа Турците и Шпанците. Ополе не го прави убав само неговата содржина, туку и неговата локација. Се наоѓа на југот од Полска, помеѓу градовите Вроцлав и Краков. Тоа овозможуваше честопати да организираме кратки патувања до други градови во Полска меѓу кои најомилен ми беше

Закопане, но, исто така и во други соседни земји. Во близина имаше четири аеродроми на кои можеа да се најдат евтини летови за Брисел, Стокхолм, Париз и други градови во Европа. Од друга страна, со автобус по мошне поволни цени можеше да се патува до Прага или Берлин. Сè што беше потребно беа интернет сервисите: GoEuro.com, Booking.com, Google Maps, Powerbank и сл. Слободно може да кажам дека искуството стекнато со Еразмус+ мобилноста ме направи посилна личност. Го подобри менаџирањето со време и пари, сфатив дека станав понезависна и дека секогаш има луѓе кои сакаат да ти помогнат. Стегнав пријателки од Турција кои беа многу отворени, така што секогаш можев да најдам некој со кој ќе разговарам за тоа што ме мачи. Самото тоа што бев единствена од Република Македонија, што не познавав никој при доаѓањето и што бев свесна дека најголем дел од познаниците и пријателите најверојатно нема да ги видам пак, ми даде слобода бидејќи сето она што мислев дека сум

веќе не беше важно и ми остави простор подобро да се запознаам себеси. Иако може да ви се чини како една од најтешките одлуки во вашиот живот сепак, топло ви препорачувам да ја искористите можноста која ја нуди програмата Еразмус+, бидејќи колку и да звучи клише, навистина ќе ви го промени животот и ќе ви помогне да откриете кои сте. Со среќа во новите предизвици!

Новости од АИЕСЕК

Кристина Николова

Изминатиот семестар за локалниот комитет на АИЕСЕК Прилеп беше период исполнет со голем број активности. Имено, ни претставуваше голема чест и задоволство да бидеме организатори на Балканскиот конгрес на АИЕСЕК што се одржа во Охрид во периодот од 8 до 9 март 2018 година. Поголемиот дел од членовите на нашиот локален комитет присуствуваше на Балканскиот конгрес и ја имаа шансата да учат од врвни предавачи, вклучувајќи го и Претседателот на меѓународниот АИЕСЕК. Конгресот се одржа со цел да ги зближи локалните комитети од земјите на Балканот како што се: Хрватска, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Србија и Македонија и да поттикне нивна меѓусебна соработка. Пред студентите се обрати градоначалникот Јован Стојаноски, кој посакувајќи им добредојде на студентите и успешна работа, рече дека се чувствува повторно свој меѓу своите, меѓу студентите и колегите. На конгресот учествуваа повеќе од 300 студенти кои имаа можност да стекнат нови пријателства и да ги разменат своите лични искуства.

Младите лидери на АИЕСЕК Локалниот Комитет-Прилеп ова лето се подготвуваат за имплементација на два креативни проекти: Linking Project и Art and Culture Project, со кои во целост ќе ја анимираат локалната младина. Проектите се организираат со цел да се развијат различните потенцијали на младите и поттикнување на нивната креативност. Linking Project ќе се реализира во месеците јуни и јули така што двајца интернационални волонтери ќе ги поврзат младите локални волонтери во креативни истражувачки активности. Со овој проект ќе им се даде шанса на младите во Прилеп да истражуваат на теми кои се блиски до нивните визији и ставови преку компарација, креирање содржини (статии, брошури, итн.) визуелни материјали и организирање јавни настани. Art and Culture проектот ќе се реализира во месеците август и септември. Целта на проектот е поврзување на локалните млади со културите на тројцата интернационални волонтери и создавање на одржлива средина каде што уметноста во сите нејзини форми се вреднува и практикува со што на креативен начин би се редуцирале предрасудите и дискриминаторското однесување. Со овој проект ќе се едуцира пошироката јасност за тоа како може да се користи уметноста како канал за комуникација во општеството.

Визијата на меѓународната студентска организација АИЕСЕК е остварување на човечкиот потенцијал и мир во светот. Визијата и целите ги остваруваме со имплементација на проекти коишто се базирани на интернационална размена на млади преку кои тие стекнуваат мултикултурно искуство. Во тој контекст, АИЕСЕК Прилеп и натаму ќе продолжи со регрутација на нови членови од редот на студентите при Економскиот факултет-Прилеп, како и проширување на делокругот на нашите активности.

Мотивациски предавања „Нахрани го својот ум“

Ивана Сурлацкоска

На 17 април 2018 година во просториите на Економскиот факултет-Прилеп, се одржа четвртиот настан од акцијата „Нахрани го својот ум“ (Feed Your Brain), реализирана од маркетинг агенцијата „Еден на еден“ во рамките на иницијативата „Мрдни со прст“. Идејата на акцијата е преку серија мотивациски говори на успешни македонски личности од јавниот живот, бизнис секторот, здравството и уметноста, студентите директно да ги добијат одговорите на темите што ги интересираат. Feed Your Brain е дел од граѓанската платформа „Мрдни со прст“ чија мисија е да поттикне акција на размислување за индивидуална одговорност, како и поголема граѓанската вклученост во решавање на општествените прашања кои сите нè засегаат. Основното мото на иницијативата е дека секое мало мрдање со прст придонесува за големи резултати и промени во општеството. Иницијативата започна пред повеќе од една година и секој граѓанин, граѓанска иницијатива или организација може да стане дел од неа.

Серијата на мотивациски говори се одржа на четири универзитети во Република Македонија: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје, Универзитет на Југоисточна Европа-Тетово, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип и Универзитет „Св. Климент Охридски“-Битола. На настанот што се одржа на Економскиот факултет-Прилеп во улога на мотивациски говорници настапија: г-дин Сашо Самарџиоски, г-ѓа Лила Филиповска и г-ѓа Рисима Рисимкин, а модератор беше Жарко Димитриоски, автор и водител на најпопуларното македонско ток шоу „Еден на еден“ и креативен

директор на истоимената маркетинг агенција. На настанот присуствуваа повеќе од 350 студенти и млади, кои најнапред ги проследија мотивациските говори на тројцата гости, а потоа имаа можност да им поставуваат прашања. На почетокот Рисима Рисимкин зборуваше за потешкотиите со кои се соочувала при отворање на школа за современи танци во Македонија. Понатаму, директорот Сашо Самарџиоски се осврна на големата одговорност да се менаџира една успешна компанија како што е Прилепска пиварница, додека во својство на трет говорник, Лила Филиповска ги пренесе своите искуства во градењето на 20-годишната кариера како препознатливо ТВ лице.

Препорачуваме

Мери Бошкоска

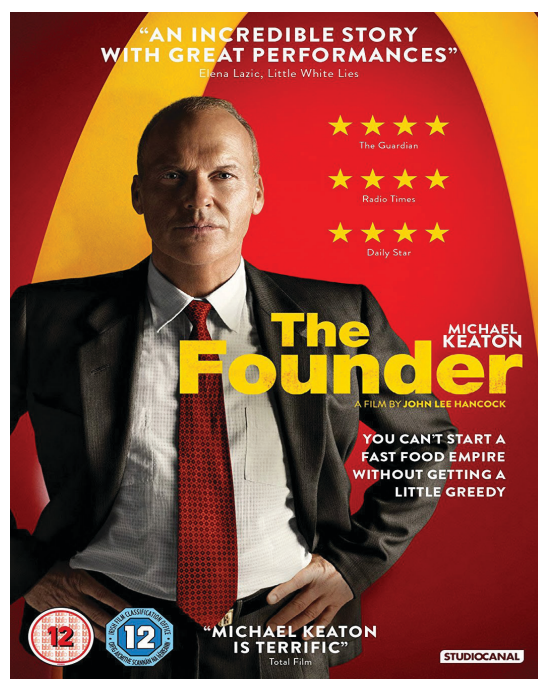

Не е важно колку си добар... е концизен водач како да го изградите поголемиот дел од себеси - џебна „Библија“ за талентираниите и срамежливите да го направат незамисливото замисливо и невозможното можно. Без оглед на тоа дали сте штотуку дипломирани, самовработени или генерални директори, оваа книга е од непроценлива вредност за секој што се стреми да успее. Исто како што Уметноста на војувањето од Сун Цу повеќе се чита како лекција по бизнис стратегија отколку како лекција по војување во војничката смисла на зборот, или како што Принц на Макијавели, иако е напишан за владеењето, се користи како водич за менаџментот, така и оваа книга го користи креативниот процес на добро рекламирање како метафора за деловната практика. Филмот “Основач” е биографска драма во којшто е претставена приказната за креирање на синџирот продавници за брза храна на МекДоналдс. Во главната улога е Мајкл Китон (Реј), наизглед обичен човек, но многу успешен во бизнисот и остварувањето на сопствените цели. Во исто време и парадоксално и очекувано (како што Реј нагласува во филмот), во светот има паметни луѓе, има и образовани и талентирани. Но, најчесто успеваат оние упорните. Таков е случајот со Реј, трговски патник, кој го препознал потенцијалот на ресторанот осмислен од страна на браќата МекДоналдс и со тек на време успеал да го претвори во еден од најпознатите

„брендови“ во историјата на бизнисот. За тоа биле потребни три работи: упорност, упорност и упорност.

Секако, неопходно е и искуството, поразите од коишто се извлекуваат поуки, како и ставот дека неуспехот претставува можност за нов бизнис. Приказната започнува со трговскиот патник Реј Крок кој се обидува да продаде нов мулти миксер за подготовка на милкшејк. Иако, во текот на неговата кариера тој бил прилично успешен продавајќи различни производи, со што си обезбедил и пристоен живот, овој миксер му задава многу проблеми. Посетувајќи ги сите можни ресторани за брза храна ги запознава недостатоците на Drive-in рестораните, чекајќи по еден саат за својата нарачка што често била погрешна. Но, неуспехот да најде купувачи за мулти миксерот не го демотивира, напротив претставува поттик да продолжи со остварување на својата цел. Еден ден добива нарачка за шест миксери од страна на мал ресторан од Сан Бернадин, Калифорнија. Повеќе од заинтригиран, седнува во својот автомобилот и вози преку целата земја до Калифорнија за да ги види сопствениците кои ја направиле нарачката. Кога стигнува пред ресторанот фасциниран е од начинот и брзината на услугата на овој ресторан. Тоа била љубовна прв поглед што морал да ја има по секоја цена. Љубовта што ќе го поведи Реј во авантурата на неговиот живот е насочена кон создавањето на историјата на еден од најуспешните ресторани за брза храна во светот, МекДоналдс. Не би зборуvalа повеќе за филмот, бидејќи тоа е приказна која треба да ја погледнете. Зошто? Едноставно, тоа е една од многуте вистински приказни за остварување на т.н. Американски сон, приказни врз основа на коишто Америка го

доживеа својот економски раст. Ваквите приказни се овековечани преку фабриката на соништата, Холивуд, како и во многу книги, ТВ, реклами и слично. Всушност, тоа е она што американските граѓани ги водеше напред кон успехот. Успехот на другите луѓе ги поттикнуваат граѓаните да бидат подобри во тоа што го работат, да не се откажуваат кога губат затоа што имаат вистински доказ дека можат да го остварат својот сон.

ЕНИГ-МАТИКА	ПРИМИТИВНО ОРУЖЈЕ НА МАОРИТЕ	ФРАНЦУСКИ ХРОНИЧАР	СТАРО-РИМСКИ ЦАР	НБА КОШАРКАР, РОБИНСОН	ПРВАТА БУКВА	ВИД ВУЛКАНСКА КАРПА	"СОЈУЗ НА КОМУНИСТИТЕ НА ХРВАТСКА"	ПРЕНЕСУВАЊЕ	УКРАСЕН ТЕНОК ЛИСТ ОД ЗЛАТО	ОКО КАЈ ИНСЕКТИТЕ
ЕДНА СТОПАНСКА ДЕЈНОСТ										
УЧЕСТВО				ЧЕСТ (ТУР.) НАША ПИСАТЕЛКА ОЛИВЕРА						
ХОЛИВУДСКА АКТЕРКА										
ЉУБИТЕЛ НА ВИНО							ШЕВ НА ЖЕНСКИ ЧОРАП ДРАМА ОД ХЕНРИК ИБЗЕН			
ПРЕД-ВРЕМЕН				ХОЛИВУД АКТЕРКА, НАСТАСЈА ШПАНСКА ПАРА						
ПЕКОЛ			ПОТОПУВАЊЕ БАЛЕТСКИ ТАНЧАРКИ					ГЕРМАНИЈА ХИТ НА "ЛОС ДЕЛРИО"		
ШВЕДСКИ ХЕМИЧАР, АЛФРЕД						МЕЧТАТЕЛНОСТ ЖИТЕЛ НА ТАТАРИЈА				
ЗНАК ЗА ГАУС		Ф-КА ЗА ВЕШТАЧКО ГУБРЕ ВИД ТАБЛЕТА						ЕВРОПСКИ ДРЖАВНИК, ФУЕРЕ ПОДРАЧЈЕ ПОД ВЛАСТ НА ИМАМ		
ЕНИГ-МАТИКА	ЦРВЕНА (ТУР.) ГОРЧИВ ПИЈАЛОК					СПОЈ НА АНАТОМ. ЕЛЕМЕНТИ (МН.) ОТВОР ЗА КОПЧЕ				СТИВЕН ТАЈЛЕР МУСЛИМАНСКИ ВЛАДЕТЕЛИ
СОЛИ НА ОЦЕТНА КИСЕЛИНА						ПОРАКИ ДРЖАВА ВО АЗИЈА				
ХОЛИВУД АКТЕРКА, СОРВИНО					КОЊСКИ ОД ТРИ (ИТАЛ.)			ГУБРЕ ХОЛИВУД АКТЕРКА, ГАРДНЕР		
СТАРИ РИМСКИ ПАРИ				РИМСКА ТРИВЕСЛАРКА АНТОНИО ВИВАЛДИ				МАШКО ИМЕ (НАГ.) ЗНАК ЗА ЕРБИУМ		
ЛЕКУВАЧ НА РАНИ						РАКЕТОДРОМ ВО САД РОМАНИЈА				
ОРПСКА АКТЕРКА И ПЕЈАЧКА										

ВОЛШЕБЕН ЛИК

хоризонтално и вертикално:
А, БЕ, ВЕР, ВИ, ВО, ВО, ГАД, ГО, ГУ,
ДИ, ДО, ИН, ЈА, ЈАД, МРА, НА, НА,
НАН, НЕР, РО, ФЕР,

1. Управител на народна банка (Богов, Ангеловска Бежоска)
2. Италијански физичар, Амадео
3. Посед на бег
4. Цицач што се храни со термити
5. Сојузна држава во САД
6. Шпански фудбалер, Торес

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

сканди: БАНКАРСТВО, УДЕЛ, ИКРАМ, МОРИН ОХАРА, ЕНОФИЛ, НАТ, РАН, КИНСКИ, АД, ПОТОП, Д, НОБЕЛ, РОМАНИКА, Г, АЗОТАРА, ЕРВАН, АЛЕВА, ТКИВА, СТ, АЦЕТАТИ, АМАНЕТИ, МИРА, АЛИРА, СМЕТ, АСИ, ТРИРЕМА, ИЛЕ, РАНАР, КАНАВЕРАЛ, ОЛИВЕРА КАТАРИНА.. волшебен лик: ГУВЕРНЕР, АВОГАДРО, БЕГОВИНА, МРАВОЈАД, ИНДИЈАНА, ФЕРНАНДО.

Еразмус+ мобилност на Економски факултет - Прилеп

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
СТАРА ЗАГОРА

UNIVERSITÄT BAMBERG

UNIVERSITÀ
DI FOGGIA

TRAKYA
ÜNİVERSİTESİ

NAMIK KEMAL
ÜNİVERSİTESİ
2006

BABES-BOLYAI
UNIVERSITY

UNIVERSITY OF SPLIT

University of Ioannina

Erasmus+

Економски факултет - Прилеп

Маркова 133
тел: 048 427 020
факс: 048 426 927
www.eccfp.uklo.edu.mk
eccfp@uklo.edu.mk